

ABN·AMRO

ABN AMRO Pensioeninstelling N.V.

Jaarverslag 2018

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	2
Verslag Raad van Commissarissen	13
Jaarrekening	15
Balans.....	15
Winst- en verliesrekening	16
Kasstroomoverzicht	17
Grondslagen voor de financiële verslaggeving	18
Toelichting op de balans	23
Toelichting op de winst- en verliesrekening	31
Overige gegevens	35
Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming	35
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	35

Bestuursverslag

Algemene informatie

ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. is opgericht en gevestigd in Nederland en is een naamloze vennootschap naar Nederlands recht. De handelsnaam is ABN AMRO Pensioenen. ABN AMRO Pensioenen staat geregistreerd bij de Kamer van Koophandel van Amsterdam op het adres Foppingadreef 22, 1102 BS Amsterdam. ABN AMRO Pensioenen is een 100% dochter van ABN AMRO Bank N.V.

Doelstelling

ABN AMRO Pensioenen heeft als doel het uitvoeren van premie pensioenregelingen. Wij voeren in dit kader voor werkgevers individuele beschikbare premieregelingen uit. Dit zijn regelingen met een vastgestelde premie die tot de pensioendatum, en eventueel daarna, wordt belegd en dan wordt omgezet in een pensioenuitkering. Hierbij bouwen werknemers zelf pensioenkapitaal op. Voor de werkgevers die wij bedienen betekent dit een stabiele premie-afdracht, gecombineerd met transparante lage kosten en administratieve eenvoud. Omdat binnen beschikbare premieregelingen het beleggingsrisico bij de werknemer ligt richten wij ons met name op het optimaliseren van de communicatie en prijsstelling van onze beleggingsproducten. Volledige transparantie vormt daarbij het uitgangspunt.

Activiteiten en gevoerd beleid

ABN AMRO Pensioenen is een gereguleerde Premiepensioeninstelling (PPI), in de zin van de Wet op het financieel toezicht (Wft). Als PPI mag ABN AMRO Pensioenen zelf geen verzekeringstechnische risico's dragen. In dit kader bemiddelt ABN AMRO Pensioenen tussen werkgever en verzekeraars op het gebied van de aanvullende risicoverzekeringen. De beleggingsadministratie is uitbesteed aan ABN AMRO Pension Services dat onderdeel is van ABN AMRO Bank N.V. De automatisering van de pensioenadministratie wordt verzorgd door InAdmin RiskCo. Uitvoering van de uitbesteede werkzaamheden gebeurt op basis van overeenkomsten en service level agreements (SLA's) die hieraan gekoppeld zijn. Om de risico's en efficiency van de betreffende werkzaamheden te waarborgen vindt tevens frequent overleg plaats tussen ABN AMRO Pensioenen en haar uitbestedingspartners.

ABN AMRO Pensioenen richt zich op ondernemingen met een beschikbare premieregeling voor hun medewerkers. Dit doen wij door de producten en de toegevoegde waarde daarvan goed in beeld te brengen bij de pensioenadviseurs van deze ondernemingen. In 2018 heeft ABN AMRO Pensioenen wederom een aanzienlijke groei doorgemaakt. De werving van nieuwe klanten via pensioenadviesbureaus is verder geïntensiveerd. Daarnaast is de distributie via digitale instrumenten en kanalen uitgebreid. Het aantal corporate contracten is gedurende 2018 toegenomen met bijna 100. Daarnaast is er een stevige lijst nieuwe klanten gerealiseerd voor het boekjaar 2019. ABN AMRO Pensioenen is uitsluitend actief in Nederland.

Het directiebeleid gedurende 2018 was naast uitbreiding van de commerciële slagkracht voornamelijk gericht op marktonderzoek ter nadere optimalisering van lifecycle beleggingsfondsen waarvan de uitkomsten in het voorjaar van 2019 geëffectueerd worden. Tevens werd veel aandacht besteed aan het optimaliseren van de werkprocessen binnen de pensioenadministratie.

ABN AMRO Pensioenen heeft gedurende 2018 binnen haar deelnemersportaal de pensioencheck nader verbeterd. Dit met als doel om de werknemer, die zelf het beleggingsrisico binnen de pensioenregeling draagt, optimale tooling aan te bieden met betrekking tot het managen van zijn/haar pensioen. Tevens werd in het kader van recente nieuwe wetgeving het product variabele pensioenuitkering geïntroduceerd.

Personeel

ABN AMRO Pensioenen heeft geen personeel in dienst. De medewerkers worden gedetacheerd vanuit ABN AMRO Bank N.V. Dit betrof eind 2018 24 FTE's. Een aantal werkzaamheden, onder andere op het gebied van ICT, financiën en beleggingen is uitbesteed aan ABN AMRO Bank N.V. Uitvoering van deze werkzaamheden gebeurt op basis van overeenkomsten en service level agreements die hieraan gekoppeld zijn. De dagelijkse leiding van de organisatie is in handen van de twee directieleden.

De beoordeling van de directie is gebaseerd op diverse prestatie-indicatoren. Deze indicatoren hebben betrekking op de volgende zaken: klanttevredenheid, medewerkerstevredenheid, deskundigheids- en persoonlijke ontwikkeling van medewerkers en bestuur, productinnovatie, auditresultaten, groei van aantal klanten en deelnemers, en financiële resultaten.

Meerjarenoverzicht kerncijfers

Onderstaand is een meerjarenoverzicht van de kerncijfers weergegeven.

Kerncijfers (euro x 1 mln)				
	2018	2017	2016	2015
Pensioenvermogen van deelnemers	€ 1.320	€ 804	€ 569	€ 347
Aantal reglementen	622	530	418	297
Aantal deelnemers	108.774	90.686	56.153	38.119
Opbrengsten	€ 6,1	€ 3,8	€ 2,7	€ 2,1
Kosten	€ 6,0	€ 5,4	€ 4,0	€ 3,3
Solvabiliteit	177%	205%	286%	198%

Financiële informatie

Omzet en resultaat

In 2018 heeft de omzet wederom een flinke stijging laten zien, van € 3,8 miljoen naar € 6,1 miljoen. Deze stijging was voor een fors deel toe te schrijven aan de integratie van de klanten van i-PensionsSolutions (IPS). Deze PPI is in 2018 gestopt en reeds in 2017 is een traject ingezet om de uitvoering van de pensioenregelingen onder te brengen bij ABN AMRO Pensioenen, om de uitvoering zo ongestoord mogelijk voort te zetten. Het grootste deel van de overgang van de klanten en deelnemers vond plaats eind 2017, de overgang van het belegde vermogen vond plaats begin 2018. Daarnaast kende ABN AMRO Pensioenen ook autonome groei van enkele duizenden deelnemers. Daarmee nam het aantal deelnemers toe van ruim 90.000 naar ruim 108.000. De baten uit de reguliere dienstverlening zijn in hun geheel toe te schrijven aan de inkomsten uit de uitvoering van pensioenregelingen. De inkomsten uit pensioenregelingen bestaan enerzijds uit een opslag over de beleggingen en anderzijds uit een prijs per geadmistreerde deelnemer. De gevoerde pensioenregelingen betreffen bruto en netto regelingen. Netto regelingen zijn regelingen waarbij premie wordt afgedragen over salaris boven de aftoppingsgrens (in 2018 € 105.075) en waarover reeds belasting is afgedragen en deze niet kan worden uitgesteld tot na de pensioendatum. In het jaarwerk van ABN AMRO Pensioenen worden deze regelingen niet verschillend behandeld.

Daarnaast waren er incidentele baten van € 0,67 miljoen. Dit betreft een storting vanuit IPS ten behoeve van de solvabiliteitsvereiste voor het DC-kapitaal dat was overgenomen van IPS. De toename van de uitvoeringskosten is vooral toe te schrijven aan uitbreiding van personeel en van de dienstverlening van leveranciers die verband houden met de groei van de dienstverlening in aantallen klanten en deelnemers.

Daarmee resulteert voor 2018 een positief resultaat vóór belasting van € 0,37 miljoen. Ten aanzien van de vennootschapsbelasting hebben wij in het verslagjaar een verrekening moeten uitvoeren. Omdat de vennootschapsbelasting in de komende jaren wordt verlaagd van 25% naar 20,5% dient de opgebouwde belastinglatentie te worden verlaagd. Door de verliezen in de afgelopen jaren is een vordering op de belastingdienst opgebouwd ter waarde van 25% van het cumulatieve verlies. Bij een verlaging van de vennootschapsbelasting dient de opgebouwde belastinglatentie in een zelfde

mate te worden verlaagd. Deze verlaging bedraagt € 0,31 miljoen en komt ten laste van de winst over 2018.

Solvabiliteit

Het eigen vermogen dat als basis dient voor de bepaling van de solvabiliteit van de PPI is het gerapporteerde eigen vermogen (€ 7,1 miljoen) minus de opgebouwde immateriële vaste activa (€ 1,2 miljoen) en de opgebouwde belastinglatentie (€ 1,2 miljoen). Daarmee bedraagt het te toetsen eigen vermogen € 4,7 miljoen. Het minimum vereiste eigen vermogen bedraagt 0,2% van het beheerd pensioenvermogen en niet minder dan € 0,5 miljoen. Voor ABN AMRO Pensioenen bedraagt het daarmee derhalve € 2,6 miljoen. Daarmee is het aanwezige eigen vermogen ruimschoots voldoende ter dekking van dit minimale eigen vermogen, en bedraagt de aanwezige solvabiliteit 177% van de minimumsolvabiliteit.

De aandeelhouder ABN AMRO Bank N.V. heeft in juli 2018 aanvullend kapitaal gestort ter grootte van € 1,0 miljoen, ter versterking van de solvabiliteitspositie. De vereiste solvabiliteit was mede gestegen door de snelle groei van het belegd vermogen. Deze kapitaalversterking weerspiegelt het lange termijn vertrouwen van de aandeelhouder in de marktkansen van ABN AMRO Pensioenen binnen de groeiende DC-pensioenmarkt.

De solvabiliteit die wij noodzakelijk achten voor de PPI voldoet aan de wettelijke minimumsolvabiliteit. De noodzakelijk geachte solvabiliteit is de buffer voor de mogelijke financiële gevolgen van het materialiseren van risico's. Daarbij zijn als volgt de volgende risico's betrokken en gewaardeerd:

Risicotype	Bepaling	Omvang
Operationeel risico	Percentage van de omzet	€ 0,3 mln
Liquiditeitsrisico	Percentage van het eigen vermogen van de PPI	€ 0,007 mln
Uitbestedingsrisico	Percentage van het beheerd pensioenvermogen	€ 1,3 mln
IT-risico	Percentage van het beheerd pensioenvermogen	€ 0,9 mln
Afwikkelrisico	Percentage van geschatte kosten voor afwikkeling, verhoogd met percentage van de omzet	€ 0,1 mln

Kasstroom en financieringsbehoefte

De kasstroom over 2018 is per saldo € 0,5 miljoen positief, ten opzichte van een negatieve kasstroom in 2017 van € 0,2 miljoen. De positieve kasstroom heeft geleid tot een toename van de liquide middelen van € 4,5 miljoen in 2017 naar € 5,0 miljoen in 2018. ABN AMRO Pensioenen kent nog steeds een sterke liquiditeits- en solvabiliteitspositie en heeft geen voorziene financieringsbehoefte.

In het komende jaar zijn er geen bijzondere investeringen of personeelsuitbreidingen te verwachten. Reguliere investeringen blijven ook in 2019 doorgaan. Dit betreft vooral investeringen in IT en portalen, om de werkprocessen en de communicatie te verbeteren en bij te blijven bij de technologische ontwikkeling en nieuwe inzichten. Personeelsuitbreiding is in beperkte mate te verwachten, gericht op het accommoderen van de verdere groei van het aantal klanten en deelnemers. Tegenover deze verwachte extra kosten, staat verwachte additionele omzet. Omzetgroei resulteert door een verwachte groei van het beheerd vermogen, door de instroom van

pensioenpremies van bestaande klanten, en door een begrote groei van het aantal deelnemers door acquisitie van nieuwe klanten. Daarmee is niet te verwachten dat deze kosten een negatief effect zullen hebben op de financieringsbehoefte en de verwachte resultaten voor 2019.

Risicomanagement

In lijn met ABN AMRO Bank N.V. hanteert ABN AMRO Pensioenen het Three Lines of Defence-model. Hierbij zijn drie risicobeheer-niveaus gedefinieerd. Elk niveau heeft verschillende rollen, beslissingsbevoegdheden, uitvoeringsverantwoordelijkheden en toezichtstaken. Dit kader zorgt voor een risicobeheersing die is afgestemd op de 'risk appetite' van ABN AMRO Pensioenen zoals gedefinieerd door de directie en geaccordeerd door de Raad van Commissarissen. De risicobereidheid is consistent met die van ABN AMRO Bank N.V. De risk appetite van ABN AMRO is gematigd. De risk appetite is gestructureerd volgens de 'Risk Taxonomy'. Deze geeft een overzicht van de verschillende risicotypes en classificeert de risico's naar vijf hoofd risicotypes: krediet, markt, liquiditeit, business of operationeel risico. Ook laat de Risk Taxonomy zien hoe oorzaken kunnen leiden tot risico's die impact hebben op de waarde van de bank. Als een risico zich materialiseert zal dat altijd via een van de vijf hoofd risicotypes zijn. ABN AMRO Pensioenen hanteert als 100% dochter dezelfde risk appetite. Voor gesignaleerde risico's treft ABN AMRO Pensioenen maatregelen ter reducering van het risico. De risicobereidheid sluit aan bij de maatregelen die zijn getroffen ter beheersing van de voornaamste risico's en onzekerheden. De activiteiten van ABN AMRO Pensioenen zijn daarmee in lijn met deze gematigde risicohouding.

De eerste lijn wordt gevormd door de Servicedesk en Mid-Office van ABN AMRO Pensioenen en heeft de primaire verantwoordelijkheid voor de operationele uitvoering van commerciële activiteiten, naleving en effectieve controle van risico's die van invloed zijn op de activiteiten van ABN AMRO Pensioenen. De Tweede lijn van ABN AMRO Pensioenen ondersteunt de commerciële afdelingen bij hun besluitvorming, verricht toetswerk uit hoofde van het risk framework en bezit tegelijkertijd voldoende compenserende bevoegdheid om concentratie van risico en andere vormen van ongewenste en/of buitensporige risico's te voorkomen. De Derde lijn wordt ingevuld door Group audit van ABN AMRO Bank N.V. Tevens wordt jaarlijks een ISAE 3402 Type II certificering nagestreefd, waartoe een onafhankelijke beoordeling wordt verricht met betrekking tot de zakelijke en ondersteunende processen van ABN AMRO Pensioenen, waaronder governance, risicobeheer en interne controles. Over 2018 heeft ABN AMRO Pensioenen zonder opmerkingen de ISAE 3402 Type II certificering verkregen en toont hiermee aan 'in control' te zijn over haar eigen processen.

In het risicobeleid van ABN AMRO Pensioenen is de risicoleidraad dat de risicobereidheid van ABN AMRO Pensioenen laag is gezien de aard van de bedrijfsactiviteiten van ABN AMRO Pensioenen. Voor gesignaleerde risico's treft ABN AMRO Pensioenen maatregelen ter reducering van het risico. De risicobereidheid sluit aan bij de maatregelen die zijn getroffen ter beheersing van de voornaamste risico's en onzekerheden.

Omschrijving risico's	Beheersing risico's
Strategisch risico is het risico dat wij inzetten op een verkeerde productmarktcombinatie en daarmee marktkansen mislopen of niet optimaal benutten.	Wij zijn gebonden aan de rechten en plichten die samenhangen met de vergunning waaronder wij opereren. Wij volgen nauwgezet de wet- en regelgeving om te zien welke mogelijkheden en beperkingen tot onze beschikking staan.
Operationeel risico is het risico op verliezen door inadequate of ontoereikende interne processen, mensen, systemen of externe gebeurtenissen.	De scope van operationele risico's is beperkt, doordat grote delen van de productieketen zijn uitbesteed. Daarnaast wordt het IT-risico, als onderdeel van het operationeel risico, hieronder apart behandeld. Het operationeel risico wordt beheerst door controles die plaatsvinden in de eerste lijn en toezicht dat wordt uitgeoefend op de controles en de controlestructuur door de tweede lijn van ABN AMRO Pensioenen. Jaarlijks worden de controlestructuur en de controles extern geaudit aan de hand van een ISAE 3402 audit.
Marktrisico is het risico van waardeveranderingen van handelsboeken door prijswijzigingen in de markt.	Omdat ABN AMRO Pensioenen niet belegt voor eigen rekening en risico in financiële waarden loopt het geen marktrisico en daarom is dit risicotype niet nader uitgewerkt in de beheersingsmaatregelen.
Kredietrisico is het risico van verliezen doordat een kredietnemer of tegenpartij niet in staat is aan haar verplichtingen te voldoen.	ABN AMRO Pensioenen heeft gezien haar activiteiten geen kredietrisico en daarom is dit risicotype niet nader uitgewerkt in beheersingsmaatregelen.
Liquiditeitsrisico is het risico dat ABN AMRO Pensioenen niet in staat is aan haar verplichtingen te voldoen.	ABN AMRO Pensioenen kent een zeer beperkt liquiditeitsrisico gezien de wettelijke opzet van een Premiepensioeninstelling.
Integriteitrisico is het risico van aantasting van de reputatie of bestaande of toekomstige bedreiging van het vermogen of resultaat van een financiële onderneming als gevolg van ontoereikende naleving van hetgeen bij of krachtens enig wettelijk voorschrift is voorgeschreven.	Onderdeel van toetsing geweest bij vergunningverlening van DNB en toetsing betrouwbaarheid/ deskundigheid bestuurders /commissarissen van de vennootschap. Daarnaast vormt integriteit een terugkerend onderwerp van gesprek tussen de bestuurders en de raad van commissarissen.

Uitbestedingsrisico is het risico dat de uitbestedingspartners niet aan haar verplichtingen voldoen en derhalve ABN AMRO Pensioenen een beheerste en integere bedrijfsvoering niet kan garanderen.	Bij de keuze voor uitbestedingspartners is kritisch gekeken naar reputatie, kennis en ervaring met de uit te voeren activiteiten, die deels door bijvoorbeeld ISAE 3402 verklaringen zijn gecertificeerd. Gedurende het jaar is er regelmatig overleg met de leveranciers en periodiek wordt door de leveranciers gerapporteerd over de dienstverlening in de vorm van SLA-rapportages en ISAE 3402-audits. InAdmin RiskCo verzorgt de pensioenadministratie-systemen en -vastlegging. InAdmin RiskCo zal per eind 2019 voldoen aan de COBIT 54 controls. Daarnaast vindt er overleg plaats om het risk framework van ABN AMRO Pensioenen en InAdmin RiskCo op elkaar af te stemmen. De beleggingsadministratie is uitbesteed aan ABN AMRO Bank. ABN AMRO Bank maakt gebruik van het ABN AMRO Bankrekeningen systeem. Dit systeem is een kernsysteem van ABN AMRO Bank en ligt voortdurend onder het vergrootglas van zowel de moederorganisatie als de toezichthouders. Het onderdeel dat de dienstverlening voor ons voert, kent ook een ISAE 3402 audit. Over 2018 kende deze een beperking, die evenwel geen betrekking had op de dienstverlening aan ABN AMRO Pensioenen.
IT-risico: indien IT systemen falen, heeft dit directe gevolgen voor de dienstverlening van ABN AMRO Pensioenen. Als moderne pensioenuitvoerder is ABN AMRO Pensioenen sterk afhankelijk van werkende IT systemen.	De IT-risico's worden beheerst door een solide inrichting van het technische en operationele proces waarin het IT-landschap beheerd wordt. Deze processen vormen onderdeel van internal audits door ABN AMRO Bank N.V. en external audits van EY in het kader van de ISAE 3402 verklaring.
Risico's in het kader van wet- en regelgeving	ABN AMRO Pensioenen beschikt over een pensioen-juridische afdeling waar veel aandacht uitgaat naar relevante wijzigingen in wet- en regelgeving. Daarnaast wordt periodiek juridisch advies extern ingewonnen.
Risico's in het kader van de financiële positie	De huidige financiële positie is solide en er is vooruitzicht op positieve financiële resultaten in de komende jaren. Daarnaast is er met ABN AMRO Bank een betrokken en gecommitteerde aandeelhouder.

Risico's in het kader van de financiële verslaglegging. Per verslagjaar 2018 kwalificeert ABN AMRO Pensioenen als 'groot' en is derhalve gebonden aan meer uitgebreide vereisten.	Ter ondersteuning van de financiële verslaglegging wordt een deskundige externe leverancier betrokken.
---	--

De belangrijkste risico's liggen binnen het IT domein. De wetgeving en doorontwikkeling van onze producten vraagt om voortdurende aanpassingen van de IT systemen. Het risico dat hiermee de dienstverlening wordt verstoord is aanwezig. Dit kan betekenen dat enerzijds de bestaande klanten niet tijdig of niet juist worden bediend met als gevolg dat pensioenpremies te laat of verkeerd worden belegd. Met een maandelijkse opbouwpremie instroom van ca. € 18 miljoen loopt ABN AMRO Pensioenen een maximaal geschat claimrisico door te late beleggingen van € 360.000 tot € 1,8 miljoen. De beroepsaansprakelijkheidsverzekering van ABN AMRO Pensioenen dekt tot € 4 miljoen per calamiteit en voorziet dus ruimschoots qua afdekking voor het voornaamste risico.

Het jaar 2018 heeft in het teken gestaan van de introductie van de variabele uitkering. Onzeker was hoe de markt zou reageren op het product zoals geïntroduceerd door ABN AMRO Pensioenen. De eerste resultaten zijn positief. Ca. 30% van de deelnemers die pensioen aankopen kiezen voor de variabele uitkering waardoor de investeringen in de lancering van een uitkeringsmogelijkheid zijn gerechtvaardigd.

Tevens heeft ABN AMRO Pensioenen een verdere professionalisering doorgevoerd in het prolongatieproces waarbij verlengingsvoorstellen deels geautomatiseerd gegenereerd worden. Het systeem is niet foutloos gebleken en handmatige controles en aanpassingen zijn nodig gebleken, echter is de verwachting dat de grootste issues volgende prolongatie zijn opgelost. Dit stelt de organisatie in staat om grotere volumes contracten te prolongeren met een gelijke bezetting en hierdoor in staat om op langere termijn te groeien met een betere kosten/ rendementsverhouding.

ABN AMRO Pensioenen heeft een nieuwe beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC) geïntroduceerd waarbij van voren af aan de gehele organisatie opnieuw in kaart is gebracht door het verrichten van interviews met diverse stakeholders, afdelingen en uitbestedingspartners. Vervolgens zijn alle risicopunten en risicobeheermaatregelen opnieuw geformuleerd. Hierbij sluit deze AO/IC in grote mate beter aan op het dagelijkse proces. Nu ABN AMRO Pensioenen zich als scale up in de volgende groeifase bevindt, rechtvaardigde dit de investering om opnieuw het risk framework vorm te geven en stelt ABN AMRO Pensioenen in staat om beheerst de volgende groeifase door te maken.

Beleggingen voor risico deelnemers

De beleggingssamenstelling voor de deelnemers in de pensioenregelingen van ABN AMRO Pensioenen is afgestemd op het pensioendoel van het belegde kapitaal. Naarmate de beleggingshorizon, dus de periode tot pensionering, langer is, wordt er risicovoller belegd. Naarmate de beleggingshorizon korter is, worden beleggingsrisico's afgebouwd. Daarmee wordt er voor

deelnemers belegd conform het lifecycle-principe. Voor een deelnemer wordt standaard conform dit principe belegd. Een deelnemer moet er zelf voor kiezen om desgewenst hiervan af te wijken.

De lifecycle beleggingen hebben over 2018 een tamelijk grillig verloop vertoond. Na jaren van hoge beleggingsrendementen, werd in 2018 een pas op de plaats gemaakt. Rendementen in het eerste kwartaal waren behoorlijk negatief, waarna het tweede kwartaal een sterk herstel toonde. Na een tamelijk gelijkmatig derde kwartaal deed zich in het vierde kwartaal een sterke daling voor. Dit resulteerde in een negatief beleggingsresultaat voor 2018 als geheel van ca 4,5% voor de deelnemers die lang voor hun pensioen zitten, en een positief rendement van een kleine 2% voor deelnemers vlak voor pensioen.

De beleggingskosten bedroegen over 2018 gemiddeld 0,30% van het belegd vermogen, gelijkelijk verdeeld over kosten voor de onderliggende beleggingsfondsen en kosten voor het beheer door ABN AMRO Pensioenen. De kosten voor beheer bedroegen in totaal € 2,0 miljoen en zijn verbijzonderd in de winst- en verliesrekening.

Beloningsbeleid

De medewerkers en directieleden van ABN AMRO Pensioenen worden gedetacheerd vanuit moederorganisatie ABN AMRO Bank N.V. De cao van ABN AMRO Bank N.V. is dus van toepassing op de teamleden van ABN AMRO Pensioenen. De directieleden en RvC leden worden beloond volgens het remuneratiebeleid van ABN AMRO Bank N.V.

Op grond van de statuten wordt, binnen de ruimte die de cao van ABN AMRO Bank N.V. biedt, de bezoldiging en verdere arbeidsvoorwaarden van de directie van ABN AMRO Pensioenen vastgesteld door de Raad van Commissarissen. ABN AMRO Pensioenen kent geen afzonderlijke remuneratiecommissie. De voltallige Raad van Commissarissen overweegt eens per drie jaar welke bezoldiging en verdere arbeidsvoorwaarden worden toegekend, rekening houdend met de individuele overeenkomsten die met de respectievelijke directieleden tot stand zijn gekomen. Verder wordt rekening gehouden met het realiseren van doelstellingen en afspraken in de achterliggende periode, het inkomensniveau van vergelijkbare functies binnen de financiële sector en de verhouding tot het beloningsbeleid van de (overige) medewerkers. De Raad van Commissarissen draagt er voor zorg dat de bezoldiging en verdere arbeidsvoorwaarden van de directie in overeenstemming zijn met relevante wet- en regelgeving.

Op grond van de statuten wordt de bezoldiging van de Raad van Commissarissen bepaald door de Algemene Vergadering. De Algemene Vergadering zorgt ervoor dat de bezoldiging van de commissarissen in overeenstemming zijn met relevante wet- en regelgeving.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het moederbedrijf van ABN AMRO Pensioenen, ABN AMRO Bank N.V., heeft in het afgelopen jaar een toekomstvisie geadopteerd waarin maatschappelijk verantwoord ondernemen centraal staat. Maatschappelijk verantwoord ondernemen omvat een breed spectrum aan onderwerpen. ABN AMRO Bank concentreert zich vooral op de kernactiviteiten als financiële dienstverlener. ABN AMRO Bank heeft haar MVO-beleid daarom gebouwd op vijf pijlers:

- ▶ Transparant en aanspreekbaar zijn over onze activiteiten
- ▶ Een maatschappelijk verantwoorde financiële dienstverlener zijn
- ▶ Bijdragen aan de lokale gemeenschap
- ▶ Een aantrekkelijke werkgever zijn
- ▶ De impact van bedrijfsactiviteiten minimaliseren

Voor wat betreft de reguliere bedrijfsvoering volgt ABN AMRO Pensioenen het moederbedrijf. ABN AMRO Pensioenen maakt gebruik van de fysieke en technische infrastructuur van ABN AMRO Bank N.V. en lift daarbij mee op de MVO-initiatieven.

Daarnaast hebben wij in het boekjaar een sterke aanpassing richting MVO en 'duurzaamheid' in ons eigen domein van ABN AMRO Pensioenen gedaan. Wij hebben onze standaard beleggingen voor onze deelnemers, de 'lifecycles', zodanig aangepast dat deze voor 100% voldoen aan 'ESG'-standaarden (Environment, Social, Governance standaarden).

Winstbestemming

- ▶ De algemene vergadering is bevoegd tot bestemming van de winst die door vaststelling van de jaarrekening is bepaald en tot vaststelling van de uitkeringen.
- ▶ Uitkeringen kunnen slechts plaatsvinden tot het bedrag van het uitkeerbare deel van het eigen vermogen.
- ▶ De algemene vergadering kan besluiten tot interim uitkeringen, mits het totale bedrag van de uitkeringen het uitkeerbare deel van het vermogen niet te boven gaat, hetgeen dient te blijken uit een tussentijdse vermogensopstelling als bedoeld in artikel 2:105 van het Burgerlijk Wetboek.
- ▶ De vordering van de aandeelhouder tot uitkering verjaart door een tijdsverloop van 5 jaren.

Samenstelling Bestuur en Raad van Commissarissen

ABN AMRO Pensioenen kent een tweehoofdig bestuur. De bestuursvoorzitter, C.P. Hooghiemstra, heeft in portefeuille RvC-zaken, HR, communicatie, marketing en sales. Bestuurslid F.A. Schilthuis heeft als portefeuille de operations, finance, risk, compliance en legal. Daarnaast kent de organisatie een Raad van Commissarissen bestaande uit vier leden. De RvC kent twee commissies, te weten een commissie Beleggingen en Finance en een commissie Operations, Risk & Compliance.

De Raad van Commissarissen van ABN AMRO Pensioenen bestaat uit de volgende personen:

Naam	Geb.datum	Natio- naliteit	In functie	Einde termijn	Hoofd- en nevenfuncties
Dhr. J.M.A.J. Smeets (voorzitter)	28-3-1965	NL	01-05-2015	01-05-2019	Chief Commercial Officer AMRO Verzekeringen Lid RvC International Card Services
Dhr. J.B. Heukensfeldt Jansen	04-06-1952	NL	24-04-2015	24-04-2019	Executive Coach Quist Lid RvC Leobros B.V.
Mevr. M.Th. Goossens	08-08-1962	NL	01-06-2017	01-06-2021	Eigenaar SecValeur Consultancy
Dhr. G. Wildeboer	17-03-1960	NL	22-07-2011	22-07-2019	Adviseur ABN AMRO Bank N.V. Lid RvC ABN AMRO Captive N.V.

De zetels van het bestuur en de RvC zijn niet evenwichtig verdeeld over vrouwen en mannen als bedoeld in de wetsartikelen 166 en 276 van de BW 2. Reden is onder meer dat de beperkte omvang van beide gremia een minimaal evenwichtige verdeling bemoeilijkt. Bij een bestuur van twee leden is de enige samenstelling die voldoet, een waarbij het bestuur bestaat uit één man en één vrouw. De evenwichtigheid is in 2017 vergroot met de toenmalige benoeming van mw Goossens. Bij toekomstige vervangingen en/of uitbreidingen in het bestuur en de RvC zal de factor evenwichtigheid worden meegewogen.

Verantwoording

Het bestuur van ABN AMRO Pensioenen verklaart dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst/verlies van ABN AMRO Pensioeninstelling N.V., en dat het bestuursverslag een getrouw beeld geeft omtrent de toestand op de balansdatum, de gang van zaken gedurende het boekjaar van de uitgevende instelling en van de met haar verbonden ondernemingen waarvan de gegevens in haar jaarrekening zijn opgenomen, en dat in het bestuursverslag de wezenlijke risico's waarmee de uitgevende instelling wordt geconfronteerd, zijn beschreven.

Amsterdam, 4 juli 2019

ABN AMRO Pensioeninstelling N.V.

C.P. Hooghiemstra

Directeur

F.A. Schilthuis

Directeur

Verslag Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen (RvC) van ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. is verantwoordelijk voor het toezicht op het beleid van de directie en de algemene gang van zaken in de vennootschap en staat de directie met raad terzijde.

In 2018 is de RvC vijf keer bij elkaar gekomen. De bijeenkomsten bestonden uit een voorbespreking met alleen de RvC-leden en een vergadering tezamen met de directie van ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. Tweemaal is er een extra conference call ingelast. Hier werd telefonisch een update gegeven op het gebied van eerder besproken onderwerpen. Daarnaast zijn in de commissies samen met de directie specifieke onderwerpen meer op detailniveau behandeld. Het betreft hier de commissie Financiën/Beleggen en de commissie Operations/Risk/Compliance, die gedurende 2018 beide drie maal in vergadering bijeen zijn gekomen.

Tijdens de vergaderingen heeft de RvC zich door de directie laten voorlichten over de ontwikkelingen binnen ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. en de omgeving waarin het opereert. De markt waarin de vennootschap opereert is sterk concurrerend en kent een grote dynamiek. Dit vraagt van de organisatie een proactieve houding, terwijl er anderzijds ook voldoende aandacht moet zijn om het bedrijf een solide organisatorische basis te geven.

De RVC heeft extra aandacht besteed aan de ontwikkelingen ten aanzien van een nieuw pensioenadministratiesysteem en de bijbehorende business case, de financiële positie van ABN AMRO Pensioeninstelling, als ook discussie en onderzoek met betrekking tot de strategische positie van de vennootschap binnen ABN AMRO Bank N.V. In 2018 werd voor het eerst een (bescheiden) positief resultaat geboekt.

De RvC constateert dat de opgaande lijn ook in 2018 is doorgezet en zich in 2019 lijkt te zullen vervolgen. De RvC constateert voor het bestuur voor het komend jaar specifieke aandachtspunten: optimalisering van het pensioenadministratiesysteem, de invoering van een nieuwe lifecycle en verdere uitbreiding van de aandacht voor governance en compliancy. Deze thema's worden in de loop van 2019 geadresseerd. Aandachtspunten voor de RvC blijven daarnaast de eisen die de huidige groeifase stelt aan de operationele uitvoering, waarbij tegelijkertijd de kosten goed in bedwang worden gehouden.

Amsterdam, 4 juli 2019

ABN AMRO Pensioeninstelling N.V.

Raad van Commissarissen

J.M.A.J. Smeets (Voorzitter)

G. Wildeboer

J.B. Heukensfeldt Jansen

M. Th. Goossens

Jaarrekening

Balans

Balans per 31 december 2018 (voor voorstel resultaat bestemming)

Activa		31 december 2018		31 december 2017	
		€	€	€	€
Beleggingen voor risico deelnemers	(1)				
Vastgoedbeleggingen		157.048.277		104.661.074	
Aandelen		689.652.783		474.816.796	
Vastrentende waarden		446.695.740		204.074.135	
Overige beleggingen		26.672.686		20.206.235	
		1.320.069.486		803.758.240	
Immateriële vaste activa					
Software	(2)	1.171.884		1.156.030	
Financiële vaste activa					
Actieve belastinglatentie	(3)	1.238.816		1.552.074	
Vorderingen en overlopende activa	(4)	2.983.254		2.696.083	
Liquide middelen	(5)	5.055.363		4.521.015	
Totaal		1.330.518.803		813.683.442	
Passiva					
Eigen vermogen					
Geplaatst kapitaal	(6)	225.000		225.000	
Agio reserve	(6)	11.675.000		10.675.000	
Wettelijke reserve	(6)	1.171.884		1.156.030	
Overige reserves	(6)	-6.028.104		-4.907.316	
Onverdeeld resultaat	(6)	52.042		-1.104.934	
		7.095.822		6.043.780	
Verplichtingen voor risico deelnemers					
Voorziening	(7)	1.320.069.486		803.758.240	
Overige schulden en overlopende passiva	(8)	3.353.495		3.881.422	
Totaal		1.330.518.803		813.683.442	

Winst- en verliesrekening

Winst- en verliesrekening periode 01-01-2018 tot en met 31-12-2018

Resultaten voor risico PPI		2018	2017
		€	€
Kostenvergoedingen (9)			
beleggingsactiviteiten		2.019.241	1.390.706
Andere kostenvergoedingen (10)		3.595.503	2.494.796
Beleggingsresultaten voor risico PPI (11)		76.429	94.573
Overige baten (12)		672.107	0
Uitvoeringskosten (13)		-5.997.982	-5.453.320
Resultaat vóór belastingen		365.300	-1.473.245
Vennootschapsbelasting (14)		-313.258	368.311
Resultaat na belastingen		52.042	-1.104.934
Resultaten voor risico deelnemers			
Premiebijdragen		199.821.489	157.099.475
Overdrachtssom overgenomen		417.365.937	41.618.987
pensioenverplichtingen			
Beleggingsresultaten voor risico deelnemers (15)		-44.161.571	37.311.360
Expiratie en overdracht		-50.383.881	-5.328.741
pensioenverplichtingen			
Ingehouden kosten (beheervergoeding en andere vergoedingen PPI)		-2.019.355	-1.045.311
Overige mutaties		-4.311.372	5.258.847
Mutatie voorziening verplichtingen voor risico deelnemers		516.311.247	234.915.513

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht

		2018	2017
		€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Resultaat na belasting		52.042	-1.104.934
<i>Aanpassingen voor:</i>			
Vennootschapsbelasting	313.258		-368.311
Afschrijvingen	395.032		345.636
		708.290	-22.675
<i>Verandering in werkkapitaal:</i>			
Vorderingen	-287.171		-2.060.450
Kortlopende schulden	-604.354		1.616.753
		-891.525	-443.697
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		-131.193	-1.571.306
Ontvangen interest	76.429		76.946
Betaalde belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	0		0
		76.946	76.946
Kasstroom uit operationele activiteiten		-54.764	1.494.360
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings immateriële vaste activa	-410.886		-946.185
		-410.886	-946.185
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Gestort Agioreserve	1.000.000		2.200.000
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		1.000.000	2.200.000
Mutatie geldmiddelen		534.350	-240.545
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:			
Stand per begin boekjaar		4.521.015	4.761.560
Mutatie boekjaar		534.350	-240.545
Stand per ultimo boekjaar		5.055.365	4.521.015

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

ALGEMENE INFORMATIE

Algemene informatie

ABN AMRO Pensioeninstelling N.V., statutair gevestigd te Amsterdam en kantoor houdend aan Foppingadreef 22, 1102 BS Amsterdam, is op 22 juli 2011 opgericht en heeft als doel het uitvoeren van premieregelingen en andere regelingen waarbij de vennootschap geen verzekeringstechnisch risico draagt. Het nummer bij de Kamer van Koophandel is: 53204352.

ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. is ultimo 2018 een volledige dochter van ABN AMRO Bank N.V. (ultimo 2017: idem).

Vergunning

De vennootschap beschikt over een vergunning van De Nederlandsche Bank voor het uitoefenen van het bedrijf van Premiepensioeninstelling als bedoeld in artikel 2:54g van de Wet op het financieel toezicht, alsmede een vergunning om als bemiddelaar in verzekeringen op te treden als bedoeld in artikel 2:54h lid 2 van de Wet op het financieel toezicht.

Verbonden partijen

Als verbonden partijen worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. besteedt een aantal taken, waaronder de pensioen- en beleggingsadministratie uit aan InAdmin RiskCo Group B.V. en ABN AMRO Bank N.V. Deze taken zijn beschreven in een overeenkomst van opdracht. Deze kosten worden omschreven als 'doorbelaste kosten'. Deze taken worden verricht tegen marktconforme tarieven en zijn contractueel overeengekomen.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie van ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat de directie schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 362 lid 1 Boek 2 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De directie van de Pensioeninstelling heeft voor het opstellen van de jaarrekening 2018 vanuit het stramien van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving keuzes gemaakt in de uitwerking van de jaarrekening, zodoende dat naar de mening van de directie de aard van de werkzaamheden van de Pensioeninstelling transparant is voor de lezer van de jaarrekening. Voor Premiepensioeninstellingen bestaat vanaf begin 2018 een specifieke Richtlijn voor de Jaarverslaggeving (RJ 611 Premiepensioeninstellingen). Deze richtlijn wordt vanaf 1 januari 2018 toegepast. De vergelijkende cijfers zijn dienovereenkomstig aangepast.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. stelt haar jaarrekening in euro's op.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Dit jaarverslag is opgemaakt over het boekjaar, lopend van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018.

Beleggingen voor risico deelnemers

De beleggingen voor risico deelnemers betreffen beleggingen in ter beurze genoteerde instrumenten of open-end beleggingsfondsen. De beleggingen zijn gewaardeerd tegen hun reële waarde (marktwaarde), welke is bepaald door middel van slotkoersen per balansdatum. Waardeveranderingen zijn voor rekening en risico van de deelnemers en niet voor ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. De verdeling over de assetcategorieën komen tot stand door per fonds het vermogen te categoriseren conform de opgave op de factsheets per ultimo jaar van het betreffende fonds.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Indien noodzakelijk vindt een bijzondere waardevermindering plaats; dit is het geval als de

boekwaarde van het actief (of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Uitgaven die gedaan worden voor identificeerbare en unieke softwareproducten van de vennootschap worden geactiveerd. Dergelijke immateriële vaste activa worden geactiveerd indien het waarschijnlijk is dat economische voordelen zullen worden behaald en de kosten betrouwbaar kunnen worden vastgelegd. Uitgaven samenhangend met onderhoud van softwareprogramma's en uitgaven van onderzoek worden verantwoord in de winst- en verliesrekening. De afschrijving zal plaatsvinden volgens de lineaire methode over de verwachte levensduur. De restwaarde van het actief wordt op nul gesteld. Voor het nog niet afgeschreven deel van de geactiveerde ontwikkelingskosten wordt een wettelijke reserve gevormd.

Financiële vaste activa

Actieve belastinglatentie

Voor belastbare tijdelijke verschillen wordt een voorziening latente belastingverplichtingen getroffen. Voor verrekenbare tijdelijke verschillen, beschikbare voorwaartse verliescompensatie en nog niet gebruikte fiscale verrekeningsmogelijkheden wordt een latente belastingvordering opgenomen, maar uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor verrekening respectievelijk compensatie. Latente belastingvorderingen worden per iedere balansdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde. De vorderingen hebben, tenzij anders is vermeld, een verwachte looptijd van maximaal één jaar.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De liquide middelen van de deelnemers worden verantwoord onder financiële activa en passiva.

Eigen vermogen

Mutaties in het eigen vermogen worden verwerkt onder verrekening van relevante winstbelastingeffecten.

Verplichtingen voor risico deelnemers

De verplichtingen voor risico deelnemers vertegenwoordigen de geldwaarde van de pensioenvorderingen die deelnemers bij ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. hebben ondergebracht. Deze post bestaat daardoor uit de geldwaarde van de beleggingen voor rekening en risico van deelnemers en uit ontvangen gelden van deelnemers. Het totaal is gelijk aan de post Beleggingen voor risico deelnemers.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd. Kosten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Vergoedingen

Vergoedingen zijn voornamelijk de administratievergoedingen per deelnemer die worden vergoed door werkgevers die klant zijn van ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. en de beheervergoeding over het belegd kapitaal die door de deelnemer worden vergoed.

Overige opbrengsten

De overige opbrengsten hebben voornamelijk betrekking op de implementatiefees die door de werkgevers worden vergoed.

Uitvoeringskosten

Bedrijfslasten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Salariskosten voor het personeel dat werkzaam is voor ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. worden door ABN AMRO N.V. doorbelast.

Afschrijvingen

Immateriële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en –verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen in de afschrijvingen.

Beleggingsresultaten voor risico PPI

Rentebaten en rentelasten hebben betrekking op de aan het boekjaar toe te rekenen betaalde en ontvangen interest over het banksaldo. Tevens worden bankkosten onder de financiële baten en lasten verantwoord.

Belastingen

De belasting over het resultaat wordt berekend tegen het nominale percentage, rekening houdend met fiscale faciliteiten. De voorwaartse verliescompensatie wordt gewaardeerd voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de verliezen kunnen worden gecompenseerd. Aangezien ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. geen BTW belaste activiteiten verricht is de aan ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. in rekening gebrachte BTW niet verrekenbaar.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Financiële instrumenten

De onderneming maakt geen gebruik van afgeleide instrumenten (derivaten) en houdt geen handelsportefeuille aan.

Toelichting op de balans

Vaste activa

(1) Beleggingen voor risico deelnemers

	2018	2017
	€	€
Samenstelling beleggingen		
Vastgoedbeleggingen	157.048.277	104.661.074
Aandelen	689.652.783	474.816.796
Vastrentende waarden	446.695.740	204.074.135
Overige beleggingen	26.672.686	20.206.235
Totaal	1.320.069.486	803.758.240

Het verloop van de beleggingen kan als volgt worden gespecificeerd:

Vastgoedbeleggingen	2018	2017
Stand begin boekjaar	104.661.074	52.943.524
Aankopen	61.907.016	82.957.076
Waarde-ontwikkelingen	93.307	377.229
Verkopen	-9.519.277	-31.616.795
Overige mutaties	-93.843	0
Stand einde boekjaar	157.048.277	104.661.074

Aandelen	2018	2017
Stand begin boekjaar	474.816.796	363.504.192
Aankopen	376.790.872	305.210.032
Waarde-ontwikkelingen	-48.849.930	34.855.203
Verkopen	-112.985.018	-228.752.632
Overige mutaties	-119.936	0
Stand einde boekjaar	689.652.783	474.816.796

Vastrentende waarden	2018	2017
Stand begin boekjaar	204.074.135	141.397.763
Aankopen	284.452.630	148.172.795
Waarde-ontwikkelingen	4.612.739	1.832.101
Verkopen	-46.640.827	-87.328.581
Overige mutaties	197.062	0
Stand einde boekjaar	446.695.740	204.074.135

Overige beleggingen	2018	2017
Stand begin boekjaar	20.206.235	10.997.248
Aankopen	23.241.443	6.788.393
Waarde-ontwikkelingen	-17.687	262.094
Verkopen	-12.462.649	-3.100.347
Overige mutaties	-4.294.656	5.258.847
Stand einde boekjaar	26.672.686	20.206.235

De categorie "Overige beleggingen" bestaat uit aangehouden spaardeposito's en nog door te storten gelden.

De post "Overige mutaties" per beleggingscategorie zijn verschuivingen tussen de beleggingscategorieën in de mixfondsen (Robeco return fund, ABN AMRO Profielfondsen). Dit betreft geen aankopen en verkopen, maar wijzigingen in de weging van de categorieën. De grondslag voor de samenstelling van de mixfondsen zijn de standen per jaareinde zoals weergegeven in de factsheets van de fondsen.

Onder de beleggingen voor risico deelnemers zijn de pensioenvorderingen verantwoord die deelnemers bij ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. hebben ondergebracht. Deze post bestaat daardoor uit de beleggingen voor risico deelnemers, die gelijk zijn aan de post Verplichtingen voor risico deelnemers. Deze activa en passiva zijn te allen tijde aan elkaar gelijk en dragen niet bij aan het resultaat van ABN AMRO Pensioeninstelling N.V.

Er zijn geen beleggingen uitgeleend.

(2) Immateriële vaste activa

	Software	Totaal
	€	€
Aanschafwaarde per 1 januari 2018	2.676.730	2.676.730
Cumulatieve afschrijvingen	-1.520.700	-1.520.700
Boekwaarde per 1 januari 2018	1.156.030	1.156.030
Investeringen	410.886	410.886
Afschrijvingen	-395.032	-395.032
Mutaties gedurende boekjaar	15.854	15.854
Aanschafwaarde per 31 december 2018	3.087.616	3.087.616
Cumulatieve afschrijvingen	-1.915.732	-1.915.732
Boekwaarde per 31 december 2018	1.171.884	1.171.884

Het afschrijvingspercentage (per jaar) bedraagt: 20% (2017: 20%).

(3) Financiële vaste activa

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Actieve belastinglatentie	1.238.816	1.552.074
	1.238.816	1.552.074

Onder de financiële vaste activa zijn de vorderingen uit hoofde van belastingen verantwoord. Dit betreft te vorderen vennootschapsbelasting uit hoofde van verwachte voorwaartse verliesverrekening. Deze verliesverrekening is berekend tegen het huidige nominale Nederlandse belastingtarief. Bij deze berekening is een eventueel te ontvangen rente over deze vordering buiten beschouwing gelaten. Gelet op de hoogte van de belastinglatentie en het verwachte resultaat komend boekjaar, heeft de belastinglatentie overwegend een looptijd die langer is dan één jaar. Op basis van de verwachte te behalen resultaten, verwacht de directie de verliescompensatie in de toekomst te kunnen realiseren.

Vlottende activa

(4) Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Debiteuren	428.287	1.507.563
Te vorderen dividendbelasting	2.481.372	1.024.993
Overige vorderingen	73.595	163.527
	2.983.254	2.696.083

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan een jaar. De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde ervan, gegeven het kortlopende karakter ervan en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

(5) Liquide middelen

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
ABN-AMRO Bank	82.504	383.691
ABN-AMRO Bank, spaarplusfonds	4.972.859	4.137.324
	5.055.363	4.521.015

De liquide middelen betreffen bij banken aangehouden rekening-courant tegoeden. Het saldo is direct opeisbaar. Met ABN-AMRO Bank is geen kredietfaciliteit overeengekomen.

Passiva

(6) Eigen vermogen

	Stand per 1 januari 2017	Overige mutaties	Bestemming resultaat	Resultaat boekjaar	Stand per 31 december 2017
	€	€	€	€	€
Geplaatst kapitaal	225.000	0	0	0	225.000
Agio Reserve	8.475.000	2.200.000	0	0	10.675.000
Wettelijke reserve	555.481	600.549	0	0	1.156.030
Overige reserve	-3.405.978	-600.549	-900.789	0	-4.907.316
Onverdeeld resultaat	-900.789	0	900.789	-1.104.934	-1.104.934
Totaal	4.948.714	2.200.000	0	-1.104.934	6.043.780

	Stand per 1 januari 2018	Overige mutaties	Bestemming resultaat	Resultaat boekjaar	Stand per 31 december 2018
	€	€	€	€	€
Geplaatst kapitaal	225.000	0	0	0	225.000
Agio Reserve	10.675.000	1.000.000	0	0	11.675.000
Wettelijke reserve	1.156.030	15.854	0	0	1.171.884
Overige reserve	-4.907.316	-15.854	-1.104.934	0	-6.028.104
Onverdeeld resultaat	-1.104.934	0	1.104.934	52.042	52.042
Totaal	6.043.780	1.000.000	0	52.042	7.095.822

De overige mutaties bestaan uit de mutatie van de wettelijke reserve ter grootte van € 15.854. De wettelijke reserve is gevormd als gevolg van de onder de immateriële vaste activa verantwoorde software. Daarnaast is in boekjaar 2018 een agio gestort ter grootte van € 1.000.000.

Aandelenkapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. bedraagt € 1.125.000. Het geplaatst kapitaal bedraagt € 225.000, verdeeld in 225.000 gewone aandelen op naam met elk een nominale waarde van een euro.

(7) Verplichtingen voor risico deelnemers

	2018	2017
	€	€
Stand begin boekjaar	803.758.240	568.842.727
Premiebijdragen	199.821.488	157.099.475
Overdrachtssom overgenomen pensioenverplichtingen	417.365.937	41.618.987
Beleggingsresultaat voor risico deelnemers	-44.161.571	37.311.360
Expiratie en overdracht pensioenverplichtingen	-50.383.881	-5.328.741
Ingehouden kosten	-2.019.355	-1.045.311
Overige mutaties	-4.311.372	5.258.847
Stand einde boekjaar	1.320.069.486	803.758.240

De post overige mutaties kent een grote omvang door toedoen van een collectieve waardeoverdracht die eind 2017 was binnengekomen, maar nog niet was belegd. In 2018 is deze eruit gelopen.

(8) Overige schulden en overlopende passiva

	2018	2017
	€	€
Crediteuren	151.785	1.021.783
Nog te betalen personeelsgerelateerde kosten	31.836	517.840
Te betalen kosten ABN AMRO Pension Services	2.481.372	1.024.993
Nog te betalen uitvoeringskosten	371.515	402.765
Nog te betalen accountantskosten	83.778	78.335
Nog te betalen kosten AAB overige	0	153.589
Nog te betalen kosten klantbediening	168.832	253.993
Overige kortlopende schulden	64.377	428.124
	3.353.495	3.881.422

Onder de kortlopende schulden is een verplichting aan ABN AMRO Bank N.V. voor € 371.515 (vorig jaar: € 1.173.812) verantwoord.

De kortlopende schulden hebben allen een resterende looptijd van korter dan een jaar. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan. Over het gemiddeld saldo op de rekening-courant verhoudingen met groepsmaatschappijen wordt geen rente gerekend, omdat dit saldo kort na het ontstaan wordt vereffend.

Niet uit de balans blijkende informatie

ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. heeft in 2012 een overeenkomst voor hosting afgesloten. De looptijd van de overeenkomst was 3 jaar, maar wordt inmiddels stilzwijgend telkens voor een periode van 12 maanden verlengd.

Verbonden partijen

ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. heeft met InAdmin RiskCo Group B.V. een overeenkomst tot 1 juli 2019 afgesloten (met oogmerk het contract voor eenzelfde contractperiode te verlengen) voor het verzorgen van de pensioenadministratie. Daarnaast is een overeenkomst met ABN AMRO Bank N.V. voor de beleggingsadministratie afgesloten tot 1 november 2021. Per deelnemer wordt door InAdmin N.V. en ABN AMRO Bank N.V. een bedrag in rekening gebracht.

RISICO'S

Prijrisico

Onder prijrisico worden rente- en kasstroom risico, marktrisico en valutarisico begrepen.

Rente- en kasstroomrisico

ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. loopt renterisico over de rentedragende vorderingen. ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. heeft geen rentedragende langlopende en kortlopende schulden. Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. risico ten aanzien van toekomstige kasstromen. Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico gecontracteerd.

Marktrisico

Omdat ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. niet belegt voor eigen rekening en risico in financiële waarden loopt de vennootschap geen direct marktrisico.

Valutarisico

ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. is uitsluitend werkzaam in de Europese Unie. Het valutarisico beperkt zich daarom tot inkoop transacties voor zover die buiten de eurozone zijn verricht. Deze transacties hebben zich niet voorgedaan.

Operationeel en uitbestedingsrisico

Aangezien ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. een relatief kleine organisatie is, kent ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. ook een operationeel risico op het gebied van kennis en beschikbaarheid van personeel. Het (kwaliteits)risico dat in het algemeen kan voortvloeien uit het uitbesteden van activiteiten is slechts zeer beperkt aanwezig omdat de uitbesteding aan de verbonden partijen is toevertrouwd. De met de uitbesteding gepaard gaande kosten zijn verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Monitoring van het uitbestedingsrisico vindt onder meer plaats door bewaking van de overeengekomen service level agreements met de leveranciers, en door intensieve samenwerking met de leveranciers. De financiën binnen ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. lopen over betalingssystemen van ABN AMRO waarbij in alle gevallen autorisatie plaatsvindt met ten minste het vierogen principe. Er is een ISAE3402-rapportage over 2018 opgesteld, waarin de processen en controls zijn opgenomen die bijdragen aan een verantwoorde uitvoering en uitbesteding.

Op 29 mei 2019 heeft E&Y zijn assurance afgegeven bij de ISAE3402-rapportage over 2018. Met deze rapportage kan ook aan de klanten van ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. worden aangetoond dat gedurende het jaar de bedrijfsvoering op verantwoorde wijze heeft plaatsgevonden.

Kredietrisico

ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. heeft geen significante concentraties van kredietrisico. Het kredietrisico op vorderingen, waaronder liquiditeiten, is zeer laag, omdat de vorderingen uitstaan bij gerenommeerde tegenpartijen (banken). De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal A-rating hebben.

Solvabiliteitsrisico

ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. is op grond van de wet verplicht een eigen vermogen aan te houden van minimaal € 500.000 of 0,2% van de beleggingen als deze meer dan € 250 miljoen bedragen.

De wettelijke solvabiliteitspositie van de Premiepensioeninstelling (PPI) wordt gemeten over het eigen vermogen verminderd met de immateriële vaste activa en de te vorderen vennootschapsbelasting. Deze solvabiliteitspositie bedroeg ultimo 2018 € 4,7 miljoen (2017: € 3,3 miljoen). Gelet op de beperkte risico's die de PPI loopt, wordt dit ook de noodzakelijk solvabiliteit geacht. De solvabiliteit ligt boven het minimaal vereiste niveau van € 2,6 miljoen (2017: € 1,6 miljoen).

Op de langere termijn zal de solvabiliteit worden versterkt uit een winstgevende bedrijfsvoering. Gedurende 2018 en daarna, zullen de inspanningen op gebied van marketing en distributie verder worden geïntensiveerd om de omzet te doen toenemen en zullen de productieprocessen verder worden geautomatiseerd om de kosten per eenheid te doen verlagen.

Liquiditeitsrisico

Dankzij de aanwezige direct opneembare liquide middelen is het liquiditeitsrisico voor ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. op dit moment beperkt. Indien de liquiditeitspositie te laag wordt, doordat de uitgaven aanhoudend lager zijn dan de inkomsten, zal een beroep moeten worden gedaan op de aandeelhouders. Daartoe zijn de aandeelhouders gebonden, indien is voldaan aan een aantal condities. Door ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. zal strak op de kosten gestuurd blijven worden.

Juridisch risico

Het juridisch risico is voornamelijk gelegen in claimrisico. Claimrisico met betrekking tot communicatie naar deelnemers in de pensioenuitvoering. Dit risico wordt gemitigeerd door uitvoerige pensioen- en beleggingscommunicatie op het deelnemersportaal, dat is afgestemd met AFM tijdens het vergunningverleningstraject.

Claimrisico met betrekking tot ordentelijk beleggingsbeleid

Dit risico wordt afgedekt doordat ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. geadviseerd wordt over beleggingen door ABN AMRO N.V., vastgelegd in een beleggingsadviesovereenkomst, en door regelmatig overleg met AA Advisors over de beleggingen.

Claimrisico met betrekking tot bescherming persoonsgegevens

Dit risico wordt afgedekt door opname in het register bescherming persoonsgegevens, waarmee is voldaan aan de criteria voor opname. Verder wordt dit risico afgedekt door een ordentelijk beveiligingsbeleid van persoonsgegevens te voeren.

Reputatierisico

Door een aantal indirecte en directe oorzaken kan imagoschade worden oplopen. Indirecte imagoschade is niet goed direct te beïnvloeden / mitigeren. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan imagoschade ten gevolge van het aanbieden door concurrerende PPI's van suboptimale DC-regelingen, of het aanbieden van woekerpensioenen via ABN AMRO label door

derden. Directe imagoschade kan voortkomen uit een suboptimale beveiliging en het lekken van gevoelige gegevens. Dit risico wordt gemitigeerd door aandacht voor - en inspanningen op een goed beveiligingsbeleid. Voorts is directe imagoschade mogelijk door het niet voldoen aan wet- en regelgeving inclusief de richtlijnen van AFM omtrent informatievoorziening voor deelnemers. Dit risico wordt afgedekt door interne juridische toetsing van documentatie en inzet daarbij van een gespecialiseerd juridisch adviesbureau.

Toelichting op de winst- en verliesrekening

(9) Kostenvergoedingen beleggingsactiviteiten

	2018	2017
	€	€
Beleggingskosten	2.019.241	1.390.706
	2.019.241	1.390.706

Dit betreft de vergoeding die ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. ontvangt voor het uitvoeren van beleggingsactiviteiten. De beheerkosten zijn als volgt toe te delen aan de verschillende beleggingscategorieën:

	Beheerkosten
	€
Aandelen	1.303.119,00
Liquide middelen	22.608,00
Obligaties	691.087,00
Onroerend goed	2.149,00
Grondstoffen	278,00
	2.019.241,00

(10) Andere kostenvergoedingen

	2018	2017
	€	€
Administratiekosten- premie	3.199.614	2.428.171
Overig	395.889	66.625
	3.595.503	2.494.796

De vergoeding administratiekosten is de vergoeding die ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. van werkgevers ontvangt voor het administreren van de pensioenregeling voor de deelnemers.

De overige administratiekosten, waaronder implementatiekosten, bestaan uit eenmalige vergoedingen voor het opzetten van een nieuwe regeling en het verzorgen van (wettelijk verplichte) communicatie aan deelnemers.

(11) Beleggingsresultaten voor risico PPI

	2018	2017
	€	€
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	76.429	94.573
	76.429	94.573

(12) Overige baten

In februari 2018 heeft de collectieve waardeoverdracht plaatsgevonden die verband houdt met de overname van de klanten van IPS. Daaropvolgend is door IPS aan ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. een bedrag van € 672.107 overgemaakt ten behoeve van de solvabiliteit die dient te worden aangehouden door ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. voor het kapitaal dat verband houdt met de collectieve waardeoverdracht.

(13) Uitvoeringskosten

	2018	2017
	€	€
Doorbelaste personeelsgerelateerde kosten	2.037.960	1.480.347
Overige personeelskosten	228.633	590.258
Afschrijvingskosten	395.032	345.636
Uitvoeringskosten	2.455.517	2.292.319
Huisvestingskosten	292.367	291.200
Administratie- en accountantskosten	103.383	85.708
Advieskosten	75.093	103.982
Automatiseringskosten	179.399	141.348
Contributies en abonnementen	10.875	7.267
Verzekeringen	26.772	31.233
Overige kosten	192.951	84.022
	5.997.982	5.453.320

Doorbelaste personeelsgerelateerde kosten

Per 31 december 2018 heeft ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. evenals vorig jaar geen werknemers in dienst. De werknemers (22 FTE's; vorig jaar: 24 FTE's) worden ingehuurd van de aandeelhouder danwel via derden. Er waren geen werknemers buiten Nederland werkzaam voor de vennootschap.

De beloning van de directie van ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. bedroeg over 2018 € 546.543 (vorig jaar: € 509.766). Dit bedrag is inclusief sociale lasten, pensioenpremie en kosten leaseauto's. De bezoldiging voor de Raad van Commissarissen bedroeg over boekjaar 2018: € 24.200 (vorig jaar: € 18.150).

Accountantskosten

De accountantskosten hebben betrekking op voor ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. verrichte werkzaamheden op het gebied van de controle van de jaarrekening. Deze controle voor boekjaar 2018 is evenals vorig jaar uitgevoerd door Ernst & Young Accountants LLP (EY). De kosten worden hieronder gespecificeerd.

Accountantskosten

	2018	2017
	€	€
Controle van de jaarrekening 2018 resp. 2017 (EY)	32.607	27.770
ISAE-3402 rapportage (EY)	57.330	46.028
	89.937	73.798

(14) Vennootschapsbelasting

	2018	2017
	€	€
Vennootschapsbelasting lopend jaar	313.258	-368.311
	313.258	-368.311

De vennootschapsbelasting (last) bedraagt € 313.258 in 2018 (vorig jaar: € 368.311 bate). Dit bedrag is verrekend met de in voorgaande jaren gevormde latente belastingvordering. De belastingdruk bedraagt 86% (vorig jaar: 25,0%) en wijkt aanzienlijk af van het nominale vennootschapsbelastingtarief. Dit wordt veroorzaakt door de daling van het belastingtarief in de komende jaren. Met deze daling is rekening gehouden bij het bepalen van de actieve belastinglatentie.

(15) Beleggingsresultaten voor risico deelnemers

De beleggingsresultaten omvatten zowel directe als indirecte beleggingsresultaten en zijn als volgt te specificeren:

	2018	2017
	€	€
Resultaat vastgoedbeleggingen	93.307	377.229
Resultaat aandelen	-48.849.930	34.855.204
Resultaat vastrentende waarde	4.612.739	1.832.101
Resultaat overige beleggingen	-17.687	246.826
	-44.161.571	37.311.360

De beleggingsresultaten zijn na aftrek van de beleggingskosten zoals verantwoord onder (9). De totale transactiekosten over boekjaar 2018 bedragen € 95.000 (2017: € 80.000).

Resultaatbestemming

Tijdens de Algemene Vergadering waarop de jaarrekening zal worden vastgesteld, zal worden voorgesteld het resultaat na belastingen toe te voegen aan de overige reserves.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich voor de jaarrekening over het boekjaar 2018 geen van belang zijnde gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Amsterdam, 4 juli 2019

ABN AMRO Pensioeninstelling N.V.

C.P. Hooghiemstra
Directeur

F.A. Schilthuis
Directeur

J.M.A.J. Smeets
Commissaris (voorzitter)

J.B. Heukensfeldt Jansen
Commissaris

G. Wildeboer
Commissaris

M. Th. Goossens
Commissaris

Overige gegevens

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

De algemene vergadering is bevoegd tot bestemming van de winst die door vaststelling van de jaarrekening is bepaald en tot vaststelling van uitkering.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering en de raad van commissarissen van ABN AMRO Pensioeninstelling N.V.

Verklaring over de in het rapport opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit rapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ de balans per 31 december 2018;
- ▶ de winst-en-verliesrekening over 2018;
- ▶ de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van ABN AMRO Pensioeninstelling N.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het rapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het bestuursverslag;
- ▶ het verslag van de Raad van Commissarissen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en het verslag van de Raad van Commissarissen in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de directie onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 4 juli 2019

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. K.W. Tang RA